

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

26 martie 2019*

„Recurs – Regim lingvistic – Concursuri generale pentru recrutarea de administratori – Anunț de concurs – Administratori (AD 5) – Administratori (AD 6) în domeniul protecției datelor – Cunoștințe lingvistice – Limitarea alegerii celei de a doua limbi a concursurilor la limbile engleză, franceză și germană – Limba de comunicare cu Oficiul European pentru Selecția Personalului (EPSO) – Regulamentul nr. 1 – Statutul funcționarilor – Discriminare bazată pe limbă – Justificare – Interesul serviciului – Control jurisdicțional”

În cauza C-621/16 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 25 noiembrie 2016,

Comisia Europeană, reprezentată de L. Pignataro-Nolin și de G. Gattinara, în calitate de agenți,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Republica Italiană, reprezentată de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de P. Gentili, avvocato dello Stato,

reclamantă în primă instanță,

susținută de:

Regatul Spaniei, reprezentat de M. J. García-Valdecasas Dorrego, în calitate de agent,

intervenient în recurs,

Republica Lituania,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnii J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, președinți de cameră, domnii A. Rosas (raportor), E. Juhász, J. Malenovský, E. Levits și L. Bay Larsen, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

* Limbă de procedură: italiana.

grefier: doamna V. Giacobbo-Peyronnel, administratoare,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 iulie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 septembrie 2016, Italia/Comisia (T-353/14 și T-17/15, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2016:495), prin care Tribunalul a anulat anunțul de concurs general EPSO/AD/276/14 în vederea constituirii unei liste de rezervă de administratori (JO 2014, C 74 A, p. 4) și anunțul de concurs general EPSO/AD/294/14 în vederea constituirii unei liste de rezervă de administratori în domeniul protecției datelor pentru Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor (JO 2014, C 391 A, p. 1) (denumite în continuare, împreună, „anunțurile de concurs în litigiu”).

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1/58

- 2 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1 al Consiliului din 15 aprilie 1958 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității Economice Europene (JO 1958, 17, p. 385, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 5), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 517/2013 al Consiliului din 13 mai 2013 (JO 2013, L 158, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1/58”), prevede:

„Limbile oficiale și de lucru ale instituțiilor Uniunii sunt bulgara, ceha, croata, daneza, engleza, estona, finlandeza, franceza, germana, greaca, irlandeza, italiana, letona, lituaniana, maghiara, malteza, neerlandeza, polona, portugheza, româna, slovacă, slovena, spaniola și suedeză.”

- 3 Articolul 2 din acest regulament prevede:

„Textele adresate instituțiilor de către un stat membru sau de către o persoană aflată sub jurisdicția unui stat membru se redactează, la alegerea expeditorului, într-una dintre limbile oficiale. Răspunsul se redactează în aceeași limbă.”

- 4 Potrivit articolului 6 din regulamentul menționat:

„Instituțiile pot stabili modalitățile de aplicare a prezentului regim lingvistic prin regulamentele lor de procedură.”

Statutul funcționarilor

- 5 Statutul funcționarilor Uniunii Europene (denumit în continuare „Statutul funcționarilor”) este adoptat prin Regulamentul (CEE, Euratom, CECO) nr. 259/68 al Consiliului din 29 februarie 1968 de stabilire a Statutului funcționarilor Comunităților Europene, precum și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai acestor comunități și de instituire a unor măsuri speciale tranzitorii aplicabile temporar funcționarilor Comisiei (JO 1968, L 56, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 8, p. 12), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE, Euratom) nr. 1023/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2013 (JO 2013, L 287, p. 15).
- 6 Titlul I din Statutul funcționarilor, denumit „Dispoziții generale”, cuprinde articolele 1-10c din acesta.

7 Articolul 1d din Statutul funcționarilor prevede:

„(1) În aplicarea prezentului statut se interzice orice discriminare, precum discriminarea bazată pe [...] limbă [...].

[...]

(6) Respectând principiul nediscriminării și principiul proporționalității, orice limitare a punerii în aplicare a acestor principii trebuie justificată în mod obiectiv și rezonabil și trebuie să răspundă unor obiective legitime de interes general în cadrul politicii privind personalul. [...]”

8 Potrivit articolului 2 din Statutul funcționarilor:

„(1) Fiecare instituție stabilește autoritățile care exercită în cadrul său puterile acordate de prezentul statut autorității împuternicite să facă numiri.

(2) Cu toate acestea, una sau mai multe instituții pot delega uneia dintre ele sau unui organism interinstituțional exercitarea, în tot sau în parte, a puterilor acordate autorității împuternicite să facă numiri, cu excepția deciziilor privind numirea, promovarea sau transferul funcționarilor.”

9 Titlul III din Statutul funcționarilor este denumit „Cariera funcționarului”.

10 Capitolul 1 din acest titlu, intitulat „Recrutarea”, cuprinde articolele 27-34 din Statutul funcționarilor, dintre care articolul 27 primul paragraf din acesta prevede:

„Recrutarea trebuie să vizeze asigurarea angajării funcționarilor cu cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate, recrutați pe o bază geografică cât mai largă posibil dintre resortisanții statelor membre ale Uniunii. Niciun post nu poate fi rezervat resortisanților unui anumit stat membru.”

11 Articolul 28 din Statutul funcționarilor prevede:

„Nimeni nu poate fi numit funcționar dacă:

[...]

(d) nu a reușit, sub rezerva dispozițiilor articolului 29 alineatul (2) [privind adoptarea altei proceduri de recrutare decât cea pe bază de concurs pentru recrutarea membrilor personalului cu funcții superioare de conducere, precum și, în cazuri excepționale, pentru posturi pentru care se cer calificări speciale], la un concurs pe bază de dosare, pe bază de examene sau atât de dosare, cât și de examene, în condițiile prevăzute de anexa III;

[...]

(f) nu face dovada cunoașterii aprofundate a uneia dintre limbile Uniunii și cunoașterii satisfăcătoare a unei alte limbi a Uniunii, în măsura necesară exercitării atribuțiilor care îi revin.”

12 Articolul 29 alineatul (1) din Statutul funcționarilor, care prevede posibilitatea să se urmeze procedura de concurs pe bază de dosare, pe bază de examene sau atât pe bază de dosare, cât și de examene, în vederea ocupării posturilor vacante dintr-o instituție, prevede că „[p]rocedura de concurs este stabilită în anexa III”.

- 13 În capitolul 3 din titlul III din Statutul funcționarilor, denumit „Evaluarea, avansarea în treaptă și promovarea”, articolul 45 alineatul (2) din acest statut prevede:

„Funcționarul are obligația de a demonstra, înainte de a i se acorda prima promovare după recrutare, capacitatea de a lucra într-o a treia limbă dintre cele menționate la articolul 55 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană. [...]”

- 14 Anexa III la Statutul funcționarilor este intitulată „Procedura de concurs”. Articolul 1 din aceasta prevede:

„(1) Anunțul de concurs este stabilit de autoritatea împuternicită să facă numiri, după consultarea comisiei paritare.

Acesta trebuie să specifice:

- (a) natura concursului (concurs intern în cadrul instituției, concurs intern în cadrul instituțiilor, concurs general și, după caz, comun pentru două sau mai multe instituții);
- (b) modalitățile (concurs pe bază de dosare, pe bază de examene sau pe bază de dosare și examene);
- (c) natura funcțiilor și atribuțiilor aferente posturilor care urmează să fie ocupate, precum și grupa de funcții și gradul propuse;
- (d) [...] diplomele și alte calificări sau nivelul de experiență cerut pentru posturile care urmează să fie ocupate;
- (e) în cazul unui concurs pe bază de examene, natura examenelor și baremul corespunzător fiecăruia;
- (f) eventual, cunoștințele lingvistice cerute de natura specifică a posturilor care urmează să fie ocupate;
- (g) eventual, limita de vârstă, precum și creșterea limitei de vârstă aplicabile agenților angajați în muncă de cel puțin un an;
- (h) termenul de depunere a candidaturilor;

[...]”

- 15 Potrivit articolului 7 din această anexă:

„(1) Instituțiile, după obținerea avizului Comitetului pentru statutul funcționarilor, încredințează Oficiului Comunităților Europene pentru Selecția Personalului [(EPSO)], sarcina de a lua măsurile necesare pentru a garanta aplicarea unor norme uniforme în cadrul procedurilor de selecție a funcționarilor Comunităților [...]

(2) Atribuțiile [EPSO] sunt următoarele:

- (a) organizează concursuri generale, la cererea unei instituții;

[...]

- (d) își asumă responsabilitatea generală pentru definirea și organizarea evaluării capacităților lingvistice, în vederea garantării aplicării uniforme și coerente a condițiilor stabilite la articolul 45 alineatul (2).

(3) [EPSO] poate, la cererea unei instituții, să îndeplinească alte atribuții legate de selecția funcționarilor.

[...]”

Decizia 2002/620/CE

- 16 EPSO a fost înființat prin Decizia 2002/620/CE a Parlamentului European, a Consiliului, a Comisiei, a Curții de Justiție, a Curții de Conturi, a Comitetului Economic și Social, a Comitetului Regiunilor și a Ombudsmanului European din 25 iulie 2002 (JO 2002, L 197, p. 53, Ediție specială, 01/vol. 8, p. 247).
- 17 Articolul 2 alineatul (1) prima teză din această decizie prevede că EPSO exercită competențele în materie de selecție conferite în special prin anexa III la acest statut autorităților competente să facă numiri ale instituțiilor semnatare ale prezentei decizii.
- 18 Articolul 4 ultima teză din Decizia 2002/620 prevede că orice acțiune în domeniile vizate de această decizie este îndreptată împotriva Comisiei.

Celelalte texte aplicabile și anunțurile de concurs în litigiu

Dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale

- 19 La 1 martie 2014, EPSO a publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO 2014, C 60 A, p. 1) un document intitulat „dispoziții generale aplicabile concursurilor generale”. Acest document conține, printre alte precizări, dispoziții cu privire la cunoștințele lingvistice pretinse candidaților la concursuri. Pe prima pagină a acestuia se menționează că „[a]ceste dispoziții generale fac parte integrantă din anunțul de concurs, alături de care constituie cadrul obligatoriu al procedurii de concurs”.
- 20 Punctul 1.1 din dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale, care definește aceste concursuri, prevede că „[i]nstituțiile europene selectează viitorii funcționari prin intermediul concursurilor generale”. Din cuprinsul punctului 1.3 din aceste dispoziții generale, intitulat „Eligibilitate”, reiese că în cadrul cunoștințelor lingvistice impuse, ca regulă generală, candidatului i se pretinde „să cunoa[scă] temeinic una dintre limbile oficiale ale [Uniunii] și să cunoa[scă] în mod satisfăcător o a doua limbă. [...] Cu excepția unei mențiuni contrare în anunțul de concurs, alegerea celei de a doua limbi va fi de regulă restrânsă la limba engleză, franceză sau germană”.
- 21 Punctul 2 din dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale se referă la etapele concursului. La punctul 2.1.4 din acestea, intitulat „Completați actul de candidatură electronică”, se precizează că „[t]oate rubricile actului de candidatură electronică, inclusiv cea corespunzătoare «Evaluării talentului», trebuie completate în limba engleză, franceză sau germană, cu excepția unei mențiuni contrare în anunțul de concurs”.
- 22 Punctul 3 din dispozițiile generale amintite expune „informații generale”. Punctul 3.1.1 din acestea, intitulat „Comunicarea EPSO cu candidații”, indică printre altele că „[c]omunicarea rezultatelor și toate convocările vă vor fi adresate numai prin intermediul contului dumneavoastră EPSO, în limba engleză, franceză sau germană”.

Orientările generale privind utilizarea limbilor

23 Orientările generale privind utilizarea limbilor în cadrul concursurilor EPSO, adoptate la 15 mai 2013 de Colegiul șefilor de administrație (denumite în continuare „orientările generale privind utilizarea limbilor”), sunt aplicate de EPSO în organizarea concursurilor generale, după cum reiese din cuprinsul punctului 1.3 din dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale. Aceste orientări generale, care figurează în anexa 2 la aceste dispoziții generale, prevăd:

„Ca regulă generală, se confirmă că pentru concursurile EPSO se vor utiliza următoarele limbi:

[...]

- etapa «centrul de evaluare» va fi susținută numai în cea de a doua limbă a candidaților, aleasă între limbile engleză, franceză și germană.
- [...]

Există mai mulți factori care justifică restrângerea alegerii celei de a doua limbi.

În primul rând, interesul serviciului impune ca noile persoane recrutate să fie imediat operaționale și să fie în măsură să își exercite efectiv atribuțiile pentru care au fost recrutate în domeniul respectiv sau rolul care a făcut obiectul concursului.

În instituții, engleza, franceza și germana sunt limbile cel mai frecvent folosite. În mod tradițional, acestea sunt limbile utilizate în reuniunile membrilor instituțiilor. De asemenea, acestea sunt limbile cel mai frecvent folosite pentru comunicarea internă și externă. Acest lucru este confirmat de statisticile privind limbile sursă ale textelor traduse de serviciile interne de traducere ale instituțiilor.

Având în vedere necesitățile reale în materie lingvistică ale instituțiilor în scopul comunicării interne și externe, este necesar ca unul dintre criteriile de selecție în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Statutul [funcționarilor] să fie cunoașterea temeinică a uneia dintre aceste trei limbi, care trebuie testată prin simularea unei situații realiste din mediul de lucru. [...]

În al doilea rând, limitarea limbilor pentru etapele ulterioare ale concursurilor este justificată de natura testelor în cauză. [...]

Numeroase cercetări științifice au arătat că centrele de evaluare, în care sunt simulate situații realiste din mediul de lucru, sunt cele mai bune mijloace de a estima performanța reală a candidaților. [...] Pentru a asigura evaluarea echitabilă a candidaților și comunicarea directă a acestora cu evaluatorii și cu ceilalți candidați care iau parte la exercițiu, aplicarea acestei metode impune, în special, ca etapa «centru de evaluare» să fie susținută într-o *lingua franca* sau, în anumite situații, în limba principală a concursului. [...]

[...] Întrucât utilizarea tradițională a limbilor descrisă mai sus constituie în continuare practica curentă din cadrul instituțiilor, trebuie optat [în ceea ce privește *limba franca* a examenelor] pentru una dintre limbile engleză, franceză și germană. Etapa «centrul de evaluare» nu implică evaluarea cunoștințelor lingvistice ale candidaților; cunoașterea satisfăcătoare a uneia dintre cele trei limbi este pe deplin suficientă pentru a permite susținerea testelor (acest lucru respectă cerințele minime prevăzute la articolul 28 din Statutul [funcționarilor]). Acest nivel de cunoștințe lingvistice nu este sub nicio formă disproportionat, având în vedere nevoile reale ale serviciului descrise mai sus.

[...] Obligația candidaților de a alege o a doua limbă (engleză, franceză sau germană) care este diferită de prima lor limbă (de obicei limba maternă sau echivalentul acesteia) asigură compararea pe picior de egalitate a candidaților. [...]

[...] [L]imitarea opțiunilor privind a doua limbă reflectă limbile pe care europenii le cunosc la ora actuală. Engleza, franceza și germana nu sunt doar limbile mai multor state membre ale Uniunii Europene, ci sunt și limbile străine cele mai cunoscute. Acestea sunt limbile cel mai frecvent învățate ca limbi străine și pe care oamenii le consideră cel mai util de studiat. Prin urmare, cerințele reale ale serviciului par să reflecte în mod rezonabil capacitatea lingvistică ce poate fi așteptată din partea candidaților, în special ținând cont de faptul că, în cadrul testelor de competențe, cunoașterea limbii în sens strict (greșeli de gramatică, de ortografie sau de vocabular) nu este evaluată. Prin urmare, limitarea opțiunilor privind a doua limbă la engleză, franceză sau germană nu reprezintă un obstacol disproporționat pentru persoanele care doresc să participe la concursuri. De fapt, potrivit informațiilor disponibile, acest lucru corespunde perfect obișnuințelor și așteptărilor cetățenilor.

Statisticile relevante confirmă concluzia că limitarea opțiunilor privind a doua limbă pentru unele etape ale concursurilor este proporționată și nediscriminatorie. De exemplu, engleza, franceza și germana au fost limbile cel mai frecvent alese atunci când, în cadrul principalelor concursuri generale EU-25 pentru administratori și asistenți din 2005, candidaților li s-a dat posibilitatea de a-și alege a doua limbă dintre 11 limbi oficiale. Statisticile pentru concursurile de după reforma din 2010 nu arată nicio distorsiune în favoarea cetățenilor provenind din țări a căror limbă oficială este engleza, franceza sau germana. Statisticile pentru seria de concursuri din 2010 destinate administratorilor arată că un număr substanțial de candidați continuă să își aleagă ca a doua limbă una dintre cele trei limbi.

Din aceleași motive, pare rezonabil să se ceară candidaților să aleagă una dintre cele trei limbi pentru a comunica cu EPSO și pentru a completa rubrica «Evaluarea talentului».

[...]”

Anunțurile de concurs în litigiu

24 Tribunalul a prezentat conținutul anunțurilor de concurs în litigiu în termenii următori la punctele 12-24 din hotărârea atacată:

„12 La 13 martie 2014, EPSO a publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* [anunțurile de concurs în litigiu]. [...]

13 În partea introductivă a fiecărui [anunț de concurs în litigiu] se indică faptul că dispozițiile generale [aplicabile concursurilor generale] fac «parte integrantă» din acesta.

14 În cadrul condițiilor de admitere la concursurile vizate de [anunțurile de concurs în litigiu], acestea din urmă cer cunoașterea temeinică a uneia dintre limbile oficiale ale Uniunii, această limbă fiind desemnată ca «limba 1» a concursului, și cunoașterea satisfăcătoare a unei a doua limbi, desemnată ca «limba 2» a concursului, la alegere pentru candidat între limba germană, engleză sau franceză, precizându-se că aceasta trebuie în mod obligatoriu să fie diferită de limba aleasă de candidat ca limbă 1 (partea III punctul 2.3 din [anunțurile de concurs în litigiu]) (denumită în continuare «limba 2 a concursului»).

15 La punctul 2.3 din partea III din [anunțurile de concurs în litigiu] sunt furnizate precizări în ceea ce privește limitarea alegerii celei de a doua limbi numai la cele trei limbi sus-menționate. Anunțul de concurs general EPSO/AD/276/14 menționează în această privință următoarele:

«În conformitate cu Hotărârea [din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752)], instituțiile Uniunii doresc să precizeze, în cadrul prezentului concurs, motivele pentru care restrâng alegerea celei de a doua limbi la un număr limitat de limbi oficiale ale UE.

Candidații sunt, prin urmare, informați că opțiunile pentru limba a doua selectate pentru prezentul concurs au fost stabilite în conformitate cu interesele serviciului, care cer ca membrii personalului nou-recrutați să fie imediat operaționali și capabili să comunice în mod eficace în contextul activităților lor de fiecare zi. În caz contrar, funcționarea eficace a instituțiilor ar putea fi grav afectată.

Având în vedere practica îndelungată a instituțiilor Uniunii în ceea ce privește limbile utilizate pentru comunicarea internă și ținând seama de necesitățile serviciilor în ceea ce privește comunicarea externă și gestionarea dosarelor, limbile engleză, franceză și germană sunt în continuare cel mai frecvent folosite. Mai mult, engleza, franceza și germana reprezintă cea mai răspândită a doua limbă în Uniunea Europeană și sunt cele mai studiate ca a doua limbă. Acest lucru confirmă nivelul de pregătire și de competență profesională care poate fi așteptat în prezent de la candidații care își depun candidatura pentru posturi în cadrul instituțiilor Uniunii, respectiv cunoașterea foarte bună măcar a uneia dintre aceste limbi. Prin urmare, pentru a asigura un echilibru între interesul serviciului, pe de o parte, și nevoile și competențele candidaților, pe de altă parte, și ținând seama de domeniul specific al prezentului concurs, este justificată organizarea probelor în aceste trei limbi pentru a se garanta faptul că, indiferent de prima lor limbă oficială, toți candidații stăpânesc foarte bine cel puțin una dintre aceste trei limbi oficiale la nivel de limbă de lucru. Evaluarea competențelor specifice permite astfel instituțiilor Uniunii să determine capacitatea candidaților de a fi imediat operaționali într-un mediu care corespunde îndeaproape celui cu care se vor confrunta la locul de muncă.

Din aceleași motive, este indicat să se limiteze alegerea limbii de comunicare dintre candidați și instituție, inclusiv a limbii în care trebuie întocmite actele de candidatură. De altfel, această limitare asigură omogenitatea [în compararea candidaților și în controlul actelor lor de candidatură].

În plus, în scopul asigurării egalității de tratament, toți candidații, inclusiv cei a căror primă limbă oficială este una dintre aceste trei limbi, trebuie să susțină testul în a doua limbă, aleasă dintre aceste trei limbi.

Aceste dispoziții nu aduc atingere formării lingvistice ulterioare care are drept scop dobândirea capacității de a lucra într-o a treia limbă, în conformitate cu articolul 45 alineatul (2) din Statutul [funcționarilor].»

16 Anunțul de concurs general EPSO/AD/294/14 aduce în esență aceleași precizări.

17 Partea IV din anunțul de concurs general EPSO/AD/276/14 prevede organizarea unor teste de acces, pe calculator. Este vorba despre probe de raționament verbal [testul (a)], de raționament numeric [testul (b)], de raționament abstract [testul (c)] și de analiză situațională [testul (d)]. La punctul 3 din această parte a anunțului se precizează că limba în care se desfășoară testele (a)-(c) este limba 1 de concurs, în timp ce limba testului (d) este limba 2 de concurs.

18 De asemenea, partea IV din anunțul de concurs general EPSO/AD/294/14 prevede de asemenea organizarea unor teste de acces. Este vorba despre probe de raționament verbal [testul (a)], de raționament numeric [testul (b)] și de raționament abstract [testul (c)]. La punctul 3 din această parte a anunțului se precizează că limba în care se desfășoară testele (a)-(c) este limba 1 de concurs.

19 Partea V din anunțul de concurs general EPSO/AD/294/14 definește procedura de admitere la concurs și selecția pe bază de dosare. În aceasta se precizează că examinarea îndeplinirii condițiilor generale și specifice și selecția pe bază de dosare se efectuează mai întâi pe baza informațiilor furnizate de candidați în actul de candidatură. Răspunsurile candidaților la întrebările privind îndeplinirea condițiilor generale și specifice vor fi analizate pentru a se stabili dacă figurează pe lista candidaților care întrunesc toate condițiile de admitere la concurs, în conformitate cu prevederile titlului III din anunțul EPSO/AD/294/14. Ulterior, pentru candidații care îndeplinesc condițiile de admitere la concurs, comisia de evaluare efectuează o selecție pe bază de dosare pentru a-i identifica pe candidații care posedă calificările cele mai pertinente, în special diplome și experiență profesională,

în raport cu natura atribuțiilor și cu criteriile de selecție descrise în anunțul de concurs EPSO/AD/294/14. Această selecție se efectuează exclusiv pe baza informațiilor furnizate de candidați în secțiunea «Evaluare a talentului» și conform unei metode de notare stabilite în partea V punctul 1 litera (b) din anunțul EPSO/AD/294/14.

[...]

21 Ultima etapă a procedurilor de selecție vizate de [anunțurile de concurs în litigiu] constă într-un «centru de evaluare» (partea V din anunțul EPSO/AD/276/14, partea VI din anunțul EPSO/AD/294/14).

22 La punctul 3 din partea V din anunțul EPSO/AD/276/14, se menționează că limba în care se desfășoară etapa «centru de evaluare» este limba 2 de concurs.

23 Potrivit punctului 2 din partea VI din anunțul EPSO/AD/294/14, în cadrul probei din etapa centru de evaluare, candidații vor participa la trei tipuri de evaluare, menite să aprecieze:

- evaluarea aptitudinilor în materie de raționament, prin intermediul unui test de raționament verbal [testul (a)], al unui test de raționament numeric [testul (b)] și al unui test de raționament abstract [testul (c)];
- evaluarea competențelor specifice, prin intermediul unui interviu structurat cu privire la competențele în domeniu [testul (d)];
- evaluarea competențelor generale, prin intermediul unui studiu de caz [testul (e)], al unui exercițiu de grup [testul (f)] și al unui interviu structurat [testul (g)].

24 Se arată, pe de altă parte, la punctul 3 din aceeași parte a anunțului EPSO/AD/294/14, că limbile în care se desfășoară probele din etapa «centru de evaluare» vor fi limba 1 de concurs pentru testele (a)-(c) și limba 2 de concurs pentru testele (d)-(g).”

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 25 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului, una la 23 mai 2014, iar cealaltă la 15 ianuarie 2015, Republica Italiană a formulat acțiuni având ca obiect anularea fiecăruia dintre anunțurile de concurs în litigiu. Aceste cauze au fost înregistrate cu numerele T-353/14 și, respectiv, T-17/15. Republica Lituania a intervenit în susținerea concluziilor Republicii Italiene în această din urmă cauză.
- 26 Cauzele T-353/14 și T-17/15 au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.
- 27 Republica Italiană a contestat legalitatea a două aspecte ale regimului lingvistic instituit prin anunțurile de concurs în litigiu, mai precis cel care limitează la limba engleză, la limba franceză și la limba germană alegerea, pe de o parte, a limbii 2 a concursului și, pe de altă parte, a limbilor de comunicare care pot fi utilizate în corespondența dintre candidați și EPSO.
- 28 După ce a respins cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie, Tribunalul a examinat în primul rând împreună al treilea și al șaptelea motiv ale fiecăreia dintre acțiuni, privind primul aspect al regimului lingvistic contestat, mai precis legalitatea limitării alegerii limbii 2 a concursului la limba engleză, la limba franceză și la limba germană, motive care sunt întemeiate pe încălcarea articolului 6 alineatul (3) TUE, a articolului 18 TFUE, a articolului 296 al doilea paragraf TFUE, a articolului 22 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, a articolelor 1 și 6 din Regulamentul nr. 1/58, a articolului 1d alineatele (1) și (6), a articolului 27 al doilea paragraf și a articolului 28 litera (f) din

Statutul funcționarilor, precum și a articolului 1 alineatul (1) litera (f) și alineatele (2) și (3) din anexa III la acesta, pe o încălcare a principiului proporționalității, precum și pe o „denaturare a faptelor”. Tribunalul a admis aceste motive și a anulat anunțurile de concurs în litigiu întrucât au prevăzut asemenea cerințe lingvistice.

- 29 În al doilea rând, Tribunalul a examinat al șaselea motiv al fiecăreia dintre acțiuni, privind al doilea aspect al regimului lingvistic contestat, mai precis cel privind legalitatea limitării la aceste trei limbi a alegerii limbii de comunicare dintre candidații la concurs și EPSO, întemeiat pe încălcarea articolului 18 TFUE, a articolului 24 al patrulea paragraf TFUE, a articolului 22 din Carta drepturilor fundamentale, a articolului 2 din Regulamentul nr. 1/58, precum și a articolului 1d alineatele (1) și (6) din Statutul funcționarilor. Tribunalul a admis și acest motiv și, neconsiderând necesar să examineze celelalte motive ale acțiunilor, a anulat anunțurile de concurs în litigiu, întrucât au impus o asemenea limitare.
- 30 În sfârșit, Tribunalul a precizat că, în pofida anulării anunțurilor de concurs în litigiu, nu este necesară repunerea în discuție a rezultatelor concursurilor vizate de aceste anunțuri.

Concluziile părților din recurs

31 Comisia solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- respingerea acțiunilor în primă instanță ca neîntemeiate, în cazul în care litigiul este în stare de judecată;
- obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată din prezenta procedură și a celor din procedura în primă instanță;
- obligarea Republicii Lituania de a suporta propriile cheltuieli de judecată.

32 Republica Italiană solicită Curții:

- respingerea recursului și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

33 Prin Decizia președintelui Curții din 30 martie 2017, a fost admisă cererea de intervenție formulată de Regatul Spaniei în susținerea concluziilor Republicii Italiene.

Cu privire la recurs

34 Comisia invocă patru motive în susținerea recursului său.

35 Primul motiv privește eroarea de drept săvârșită de Tribunal în aprecierea sa cu privire la admisibilitatea acțiunilor introduse pe rolul său. Al doilea motiv se referă la eroarea de drept săvârșită de Tribunal în interpretarea articolului 1d din Statutul funcționarilor și în interpretarea conținutului obligației de motivare ce revenea Comisiei. Al treilea motiv este întemeiat, pe de o parte, pe erori de drept în interpretarea articolului 28 litera (f) din Statutul funcționarilor și, pe de altă parte, pe faptul că Tribunalul a depășit limitele controlului jurisdicțional pe care îl putea exercita cu privire la

limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană. În sfârșit, al patrulea motiv privește erorile de drept săvârșite în aprecierea limitării limbii de comunicare dintre candidații la concursuri și EPSO la una dintre aceste trei limbi.

Cu privire la primul motiv, referitor la admisibilitatea acțiunii în fața Tribunalului

Argumentația părților

- 36 Primul motiv cuprinde patru aspecte.
- 37 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, Comisia reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept, întrucât nu a considerat, la punctele 47-52 din hotărârea atacată, că dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale și orientările generale privind utilizarea limbilor prezintă un caracter juridic obligatoriu. Prin intermediul celui de al doilea aspect al motivului menționat, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, întrucât a statuat, la punctele 53-57 din hotărârea atacată, că EPSO nu are competența de a edicta norme obligatorii generale și abstracte care să governeze regimul lingvistic al concursurilor pe care le organizează. De asemenea, el și-ar fi motivat în mod contradictoriu aprecierea în această privință. Prin intermediul celui de al treilea aspect al aceluiași motiv, Comisia susține că Tribunalul, atunci când a reținut la punctul 58 din hotărârea atacată că dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale și orientările generale privind utilizarea limbilor trebuie considerate a fi comunicări care „anunță” criteriile pentru o limitare a alegerii unei limbi ca limba 2 a concursului, a interpretat în mod eronat trimiterea de la punctul 91 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), la comunicările care „prevăd” astfel de criterii.
- 38 Prin al patrulea aspect al primului motiv, Comisia susține că, la punctele 65-71 din hotărârea atacată, Tribunalul a efectuat o interpretare eronată a naturii juridice a anunțurilor de concurs în litigiu, în special întrucât a considerat că ele nu constituie acte confirmative ale dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale. De asemenea, acesta și-ar fi motivat într-o măsură insuficientă aprecierea în această privință.
- 39 Republica Italiană contestă toate aceste argumente.

Aprecierea Curții

– Observații introductive

- 40 În măsura în care Comisia reproșează Tribunalului că a statuat că acțiunile formulate de Republica Italiană erau admisibile, acest motiv vizează punctele 43-71 din hotărârea atacată și critică în special concluzia enunțată la punctul 71 din aceasta, prin care Tribunalul a respins cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie.
- 41 În acest sens, deși Tribunalul a analizat, la punctele 43-58 din hotărârea atacată, natura și efectul juridic ale dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale, el a respins cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie întemeindu-se pe o analiză a naturii juridice a anunțurilor de concurs în litigiu care figurează la punctele 60-69 din hotărârea atacată. Astfel, la capătul acestei analize realizate, după cum reiese din cuprinsul punctului 59 din hotărârea atacată, „pentru a se statua cu privire la admisibilitatea [acțiunilor în discuție]”, Tribunalul a constatat la punctul 70 din hotărârea menționată că „[aceste] anunțuri constituie acte care produc efecte juridice obligatorii în ceea ce privește regimul lingvistic al concursurilor în cauză și constituie astfel acte atacabile”.

42 Întrucât considerațiile deduse de Tribunal din analiza sa cu privire la natura juridică a anunțurilor de concurs în litigiu au fost astfel decisive pentru respingerea cauzei de inadmisibilitate la punctul 71 din hotărârea atacată, trebuie să se examineze mai întâi, astfel cum a subliniat domnul avocat general la punctul 45 din concluzii, al patrulea aspect al primului motiv, care privește natura juridică a acestor anunțuri.

– Cu privire la al patrulea aspect al primului motiv, întemeiat pe o interpretare eronată a naturii juridice a anunțurilor de concurs în litigiu

43 Prin intermediul celui de al patrulea aspect al primului motiv, Comisia reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept și că a încălcat obligația de motivare întrucât nu ar fi evaluat, la punctele 65-71 din hotărârea atacată, dacă anunțurile de concurs în litigiu aveau un efect strict confirmativ față de dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale. În opinia acesteia, Tribunalul trebuia să efectueze o comparație a conținutului acestor anunțuri și al acestor dispoziții generale și, indiferent de situație, să țină seama de faptul că dispozițiile generale respective făceau parte integrantă din anunțurile în discuție. O evaluare a conținutului acestor instrumente și a raportului dintre acestea ar fi evidențiat că dispozițiile generale respective constituiau regimul obligatoriu al concursurilor. În măsura în care acțiunile în anulare formulate de Republica Italiană au fost îndreptate numai împotriva anunțurilor de concurs în litigiu, Tribunalul ar fi trebuit să le declare inadmisibile.

44 Potrivit unei jurisprudențe constante, acțiunea în anulare prevăzută la articolul 263 TFUE este deschisă față de toate dispozițiile adoptate de instituții, indiferent de forma acestora, menite să producă efecte juridice obligatorii (a se vedea în special Hotărârea din 13 octombrie 2011, Deutsche Post și Germania/Comisia, C-463/10 P și C-475/10 P, EU:C:2011:656, punctul 36, Hotărârea din 13 februarie 2014, Ungaria/Comisia, C-31/13 P, EU:C:2014:70, punctul 54, Hotărârea din 25 octombrie 2017, România/Comisia, C-599/15 P, EU:C:2017:801, punctul 47, precum și Hotărârea din 20 februarie 2018, Belgia/Comisia, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punctul 31; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, EU:C:1981:264, punctul 9, Ordonanța din 4 octombrie 1991, Bosman/Comisia, C-117/91, EU:C:1991:382, punctul 13, și Hotărârea din 9 decembrie 2004, Comisia/Greencore, C-123/03 P, EU:C:2004:783, punctul 44).

45 Actele confirmative și actele de executare propriu-zisă, întrucât nu produc astfel de efecte juridice, sunt excluse de la controlul jurisdicțional prevăzut la acest articol (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2006, Reynolds Tobacco și alții/Comisia, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punctul 55, precum și jurisprudența citată).

46 Pentru a răspunde la argumentația Comisiei potrivit căreia anunțurile de concurs în litigiu erau, în raport cu dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale, doar acte confirmative sau acte de executare propriu-zisă, Tribunalul a considerat, la punctele 65 și 66 din hotărârea atacată, că „termenii anunțului de concurs constituie atât cadrul legalității, cât și cadrul de apreciere pentru comisia de evaluare din cadrul unui concurs” și că „rolul esențial al unui anunț de concurs constă în informarea persoanelor interesate într-un mod cât mai exact posibil cu privire la natura condițiilor necesare pentru a ocupa postul despre care este vorba, pentru a le da posibilitatea de a aprecia dacă este cazul să își depună candidatura”, „fiecare anunț de concurs [fiind] adoptat în scopul de a institui normele care guvernează procedura de derulare a unuia sau mai multor concursuri specifice, pentru care adoptă astfel cadrul normativ în funcție de obiectivul stabilit de [autoritatea împuternicită să facă numiri]”.

47 Tribunalul a dedus de aici, la punctul 67 din hotărârea menționată, că „un anunț de concurs cum sunt anunțurile [de concurs în litigiu], care, luând în considerare nevoile specifice ale instituțiilor sau ale organismelor în cauză ale Uniunii, instituie cadrul normativ al unui anumit concurs, inclusiv regimul său lingvistic, și produce astfel efecte juridice autonome, nu poate fi, în principiu, considerat act confirmativ sau act de executare propriu-zisă a unor acte anterioare”.

- 48 Pentru a se aprecia prezentul aspect al primului motiv, este necesar să se determine dacă aceste anunțuri constituiau, astfel cum a considerat Tribunalul, cadrul juridic obligatoriu al concursurilor în cauză. Astfel, în măsura în care anunțurile de concurs în litigiu produc în sine efecte juridice obligatorii, ele nu pot fi calificate nici ca acte confirmative și nici ca acte de executare propriu-zisă a dispozițiilor generale respective și, prin urmare, în mod întemeiat Tribunalul nu a comparat conținuturile respective ale acestora.
- 49 În conformitate cu articolul 29 alineatul (1) din Statutul funcționarilor, procedura de concurs este stabilită în anexa III la acesta. În acest sens, din articolul 1 alineatul (1) din această anexă reiese că anunțul de concurs este stabilit de autoritatea împuternicită să facă numiri și trebuie să specifice printre altele natura și modalitățile concursului, natura funcțiilor și atribuțiilor aferente posturilor care urmează să fie ocupate, diplomele sau nivelul de experiență cerut pentru acestea din urmă, termenul de depunere a candidaturilor, precum și alte condiții potențiale, cum ar fi cunoștințele lingvistice cerute de natura specifică a posturilor care urmează să fie ocupate. În plus, anexa III amintită conține dispoziții cu privire la publicitatea anunțurilor de concurs, formularele de candidatură, compunerea și lucrările comisiei de evaluare, precum și condițiile în care instituțiile Uniunii pot delega EPSO atribuții referitoare la procedurile de selecție.
- 50 Rezultă că organizarea unui concurs este reglementată de un anunț ale cărui elemente esențiale trebuie prevăzute în conformitate cu anexa III la Statutul funcționarilor. În aceste condiții, un anunț de concurs stabilește, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 66 din hotărârea atacată, „cadrul normativ” al unui anumit concurs în funcție de obiectivul fixat de autoritatea împuternicită să facă numiri, acest cadru guvernând „procedura concursului respectiv, de la momentul publicării anunțului în cauză până la publicarea listei de rezervă care cuprinde numele laureaților concursului în cauză”.
- 51 Prin urmare, având în vedere că anunțurile de concurs în litigiu stabilesc un astfel de cadru normativ, ele produc efecte juridice obligatorii în sensul jurisprudenței citate la punctul 44 din prezenta hotărâre.
- 52 Această apreciere cu privire la natura juridică a anunțurilor de concurs este confirmată în speță de modul de redactare a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale adoptate de EPSO, precum și de modul de redactare a anunțurilor de concurs în litigiu înseși.
- 53 În acest sens, rezultă, pe de o parte, din indicațiile care figurează pe prima pagină a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale că acestea „fac parte integrantă din anunțul de concurs, alături de care constituie cadrul obligatoriu al procedurii de concurs”. În ceea ce privește cunoștințele lingvistice pretinse candidaților în temeiul acestor dispoziții generale, se precizează în special la punctele 1.3 și 2.1.4 din acestea că alegerea atât a limbii 2 a concursului, cât și cea a actelor de candidatură este, „cu excepția unei mențiuni contrare în anunțul de concurs”, restrânsă la limba engleză, franceză sau germană. Pe de altă parte, în introducerea anunțurilor de concurs în litigiu se precizează, prin trimitere la dispozițiile generale menționate, că „[a]ceste dispoziții, care fac parte integrantă din anunțul de concurs, vă vor ajuta să înțelegeți regulile privind procedurile și modalitățile de înscriere”.
- 54 Din moment ce dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale nu constituie, potrivit modului lor de redactare, cadrul obligatoriu al procedurii de concurs decât „alături de [anunț]”, acestea nu reglementează singure procedura concursurilor vizate de anunțurile de concurs în litigiu. Astfel, deși dispozițiile generale respective fac „parte integrantă din anunțul de concurs” și sunt, desigur, susceptibile să fie luate în considerare pentru acest motiv în cadrul analizei unui anunț de concurs, acestea nu pot stabili în sine cadrul juridic al concursurilor, precum cele reglementate de anunțurile de concurs în litigiu.

- 55 În consecință, Tribunalul a statuat în mod întemeiat la punctul 70 din hotărârea atacată că anunțurile de concurs în litigiu nu constituie acte confirmative sau acte de executare propriu-zisă a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale, ci acte care produc „efecte juridice obligatorii în ceea ce privește regimul lingvistic al concursurilor în cauză”.
- 56 În aceste condiții și întrucât Tribunalul putea deduce această concluzie exclusiv în urma examinării anunțurilor de concurs în litigiu în sine, nu se poate considera că și-a încălcat obligația de motivare întrucât nu a comparat, în cadrul analizei naturii juridice a acestor anunțuri, conținutul acestora din urmă cu conținutul dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale.
- 57 Pe de altă parte, în ceea ce privește considerațiile care figurează la punctele 68 și 69 din hotărârea atacată, acestea au fost formulate de Tribunal cu titlu suplimentar, în ipoteza în care anunțurile de concurs în litigiu ar trebui calificate drept acte confirmative sau acte de executare propriu-zisă a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale. Or, având în vedere constatarea efectuată la punctul 55 din prezenta hotărâre, aceste considerații nu pot determina anularea hotărârii atacate, chiar presupunând că ar fi viciate de erori. Argumentele îndreptate împotriva acestora sunt, așadar, inoperante (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 octombrie 2013, Kone și alții/Comisia, C-510/11 P, nepublicată, EU:C:2013:696, punctul 69, precum și jurisprudența citată).
- 58 În aceste condiții, al patrulea aspect al primului motiv trebuie respins.
- *Cu privire la primul-al treilea aspect ale primului motiv, întemeiate pe o interpretare eronată a naturii juridice a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale*
- 59 Primul-al treilea aspect ale primului motiv se referă la punctele 45-59 din hotărârea atacată, care privesc natura juridică a dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale. Cu toate acestea, din chiar termenii punctului 59 din hotărârea atacată rezultă că Tribunalul a formulat considerațiile care figurează la punctele menționate doar cu titlu introductiv pentru a se putea pronunța ulterior cu privire la admisibilitatea acțiunilor de pe rolul său.
- 60 Astfel cum a subliniat domnul avocat general la punctul 58 din concluzii, în măsura în care anunțurile de concurs în litigiu produc efecte juridice obligatorii și, prin urmare, puteau fi atacate indiferent de valoarea juridică care trebuie atribuită dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale, examinarea naturii juridice a acestora din urmă nu era indispensabilă pentru a se evalua admisibilitatea acțiunilor formulate în fața Tribunalului.
- 61 Rezultă că argumentele dezvoltate în primul-al treilea aspect ale primului motiv sunt îndreptate împotriva unor motive neesențiale ale hotărârii atacate și nu pot determina ca atare anularea acesteia. Prin urmare, ele trebuie respinse ca fiind inoperante (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 octombrie 2013, Kone și alții/Comisia, C-510/11 P, nepublicată, EU:C:2013:696, punctul 69, precum și jurisprudența citată).
- 62 În consecință, primul motiv trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inoperant.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 1d din Statutul funcționarilor și a obligației de motivare

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe o interpretare eronată a articolului 1d din Statutul funcționarilor

– Argumentația părților

- 63 Comisia susține că, la punctul 91 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat în mod eronat articolul 1d din Statutul funcționarilor și Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), atunci când a statuat că din această hotărâre reieșea că „limitarea alegerii celei de a doua limbi de către candidații la un concurs la un număr restrâns de limbi, excluzându-se celelalte limbi oficiale, constitui[a] o discriminare bazată pe limbă”. În această privință, Tribunalul ar fi săvârșit și o eroare de drept atunci când a apreciat, la punctul 92 din hotărârea atacată, că articolul 1d din Statutul funcționarilor „interzice[a]” discriminările bazate pe limbă, deși această dispoziție ar permite justificarea unor diferențe de tratament în special având în vedere considerații referitoare la interesul serviciului.
- 64 Republica Italiană contestă această argumentație.

– Aprecierea Curții

- 65 La punctul 91 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat în special în temeiul Statutului funcționarilor, precum și al Hotărârii din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), că „limitarea alegerii celei de a doua limbi de către candidații la un concurs la un număr restrâns de limbi, excluzându-se celelalte limbi oficiale, constituie o discriminare bazată pe limbă”. În acest sens, Tribunalul a arătat că, „printr-o asemenea prevedere, anumiți candidați potențiali, mai precis cei care posedă o cunoaștere satisfăcătoare a cel puțin uneia dintre limbile indicate, sunt favorizați prin faptul că pot să participe la concurs și să fie, astfel, recrutați ca funcționari sau agenți ai Uniunii, în timp ce ceilalți, care nu posedă o asemenea cunoaștere, sunt excluși”. În continuare, Tribunalul a considerat, la punctul 92 din hotărârea atacată, că argumentul invocat de Comisie cu privire la lipsa în speță a unei discriminări bazate pe cetățenie trebuie respins ca inoperant pentru motivul că articolul 1d din Statutul funcționarilor nu interzice numai discriminarea bazată pe cetățenie, ci și discriminarea bazată pe limbă.
- 66 Având în vedere aceste elemente, trebuie amintit, pe de o parte, că, astfel cum a arătat Curtea la punctul 82 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), conform articolului 1d alineatul (1) din Statutul funcționarilor, „[î]n aplicarea prezentului statut se interzice orice discriminare, precum discriminarea bazată pe [...] limbă [...]” și, pe de altă parte, că alineatul (6) al acestui articol prevede o posibilitate de derogare în anumite condiții de la interdicția prevăzută la alineatul (1) al acestuia.
- 67 Contrar susținerilor Comisiei, în mod evident Tribunalul nu a intenționat să excludă, la punctul 91 din hotărârea atacată, posibilitatea de a justifica în anumite condiții limitări aduse utilizării limbilor oficiale în temeiul articolului 1d alineatul (6) din Statutul funcționarilor. Astfel, înainte de a constata, la punctul 91 menționat, că o „limitare a alegerii celei de a doua limbi de către candidații la un concurs la un număr restrâns de limbi, excluzându-se celelalte limbi oficiale, constituie o discriminare bazată pe limbă”, Tribunalul a amintit la punctul 88 din această hotărâre că „articolul 1d din [S]tatut[ul funcționarilor] permite limitări” ale utilizării limbilor oficiale, în special în interesul serviciului.

68 De asemenea, la punctul 92 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat în mod întemeiat că articolul 1d din Statutul funcționarilor nu interzice numai discriminarea bazată pe cetățenie, ci și discriminarea bazată pe limbă.

69 În aceste condiții, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe o nemotivare în aprecierea de către Tribunal a motivării anunțurilor de concurs în litigiu

– Argumentația părților

70 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat că anunțurile de concurs în litigiu sunt motivate insuficient, în timp ce, la punctele 98-104 din hotărârea atacată, a omis să examineze dacă dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale conțin o motivare suficientă care să permită să se justifice limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană. Tribunalul și-ar fi încălcat de asemenea obligația de motivare întrucât a omis să examineze dacă dispozițiile generale respective constituie alte acte, precum comunicări care să prevadă criteriile pentru o limitare a alegerii unei limbi ca a doua limbă pentru a participa la concursuri în sensul punctului 91 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752).

71 Republica Italiană contestă aceste argumente.

– Aprecierea Curții

72 La punctul 103 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că regimul normativ al concursurilor în cauză a fost stabilit prin anunțurile de concurs în litigiu, iar nu prin dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale și prin orientările generale privind utilizarea limbilor anexate la acestea, deși anunțurile menționate trimit la aceste din urmă texte. Tribunalul a apreciat de asemenea în cuprinsul acestui punct că aceste anunțuri au prevăzut reguli autonome pentru aceste concursuri, inclusiv în ceea ce privește regimul lingvistic aplicabil acestora. Pentru acest motiv, a decis la punctul 104 din această hotărâre să examineze motivarea reținută de EPSO în anunțurile de concurs în litigiu pentru a justifica limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană.

73 Desigur, astfel cum s-a statuat la punctul 51 din prezenta hotărâre, anunțurile de concursuri în litigiu produceau efecte juridice obligatorii și, prin urmare, constituiau cadrul normativ al concursurilor în cauză. Totuși, având în vedere că dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale „fac parte integrantă” din anunțurile respective, Tribunalului îi revenea sarcina de a aprecia temeinicia motivelor reținute de EPSO pentru a justifica cerințele lingvistice în cauză nu numai din perspectiva motivelor care figurează în anunțurile de concurs în litigiu înseși, ci și din perspectiva celor conținute în dispozițiile generale menționate.

74 Or, argumentul Comisiei potrivit căruia Tribunalul și-ar fi limitat analiza la conținutul anunțurilor de concurs în litigiu nu este întemeiat, întrucât acesta din urmă, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 115-117 din hotărârea atacată, și-ar fi concentrat analiza și asupra motivării pertinente în acest sens care figurează în dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale, precum și în orientările generale privind utilizarea limbilor, ca „parte integrantă” din anunțurile de concurs în litigiu.

75 În plus, în ceea ce privește argumentul Comisiei potrivit căruia Tribunalul „a încălcat obligația de motivare întrucât a omis să examineze dacă dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale sunt comunicări sau alte acte, în sensul punctului 91 din Hotărârea [din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia

(C-566/10 P, EU:C:2012:752)]”, este suficient să se constate că Tribunalul a amintit în special la punctele 58 și 69 din hotărârea atacată că „dispozițiile generale [...] trebuie interpretate în sensul că constituie [...] comunicări în sensul punctului 91 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752)”. Prin urmare, acest argument trebuie respins.

- 76 În consecință, al doilea aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins, iar al doilea motiv trebuie respins în ansamblu ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, referitor la limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană

Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe o încălcare a obligației de motivare în interpretarea articolului 28 litera (f) din Statutul funcționarilor

– Argumentația părților

- 77 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în interpretarea articolului 28 litera (f) din Statutul funcționarilor, întrucât a considerat, la punctul 106 din hotărârea atacată, că o diferență de tratament bazată pe limbă nu este în măsură să faciliteze recrutarea funcționarilor cu cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate, în sensul articolului 27 primul paragraf din statutul menționat, pentru motivul că aceste calități sunt, în opinia acestuia, vădit independente de cunoștințele lingvistice ale unui candidat. Comisia apreciază că cunoștințele lingvistice fac parte din nivelul de competență cerut în sensul acestei din urmă dispoziții.

- 78 Republica Italiană contestă aceste argumente.

– Aprecierea Curții

- 79 La punctul 105 din hotărârea atacată, Tribunalul a expus argumentul Comisiei potrivit căruia, atunci când instituțiile Uniunii determină nevoile lingvistice ale serviciilor lor, principiul nediscriminării ar fi încălcat numai în cazul unor alegeri arbitrare sau vădit neadecvate în raport cu obiectivele care constau în „a avea candidați imediat operaționali” și „a recruta funcționari cu cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate, în sensul articolului 27 primul paragraf din Statut[ul funcționarilor]”. Cu toate acestea, la punctul 106 din această hotărâre, Tribunalul a considerat că numai primul dintre aceste obiective este în măsură să justifice eventual o diferență de tratament bazată pe limbă, în timp ce al doilea nu era apt în acest sens, dat fiind că competențele vizate la articolul 27 primul paragraf din Statutul funcționarilor sunt independente de cunoștințele lingvistice ale unui candidat.
- 80 În această privință, trebuie să se constate, pe de o parte, că articolul 27 primul paragraf din Statutul funcționarilor prevede obiectivul potrivit căruia recrutarea trebuie să vizeze asigurarea angajării funcționarilor „cu cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate”. Pe de altă parte, articolul 28 din acesta enumeră condițiile cerute pentru numirea acestora, printre care figurează în special cea de a fi resortisant al unui stat membru, de a beneficia de drepturile cetățenești, de a-și fi îndeplinit toate obligațiile care îi revin în ceea ce privește obligația de serviciu militar, de a prezenta garanții morale, de a fi reușit la un concurs, de a fi apt din punct de vedere fizic să își exercite atribuțiile, precum și de a face dovada cunoștințelor lingvistice necesare.
- 81 Or, în măsura în care Curtea a statuat deja la punctul 94 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), că obiectivul de a recruta funcționari „cu cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate”, în sensul articolului 27 primul paragraf din Statutul

funcționarilor, poate fi mai bine salvagardat „în cazul în care candidaților li se permite să susțină examenele de selecție în limba lor maternă sau într-o a doua limbă pe care consideră că o cunosc cel mai bine”, ea a recunoscut că, în principiu, cunoștințele lingvistice sunt independente de competențele vizate la acest articol.

- 82 Astfel, deși cunoștințele lingvistice ale unui candidat pot și chiar trebuie să facă obiectul unei evaluări într-o procedură de concurs pentru ca instituțiile să se asigure că respectivul candidat posedă cunoștințele cerute la articolul 28 litera (f) din Statutul funcționarilor, această evaluare urmărește un obiectiv independent de cea care vizează determinarea „cel[ui] mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate” în sensul articolului 27 primul paragraf din Statutul funcționarilor . Rezultă că cunoștințele lingvistice impuse la articolul 28 litera (f) din Statutul funcționarilor nu pot fi asimilate „competențelor”, în sensul articolului 27 primul paragraf din acesta.
- 83 În aceste condiții, Tribunalul a statuat la punctul 106 din hotărârea atacată, fără să săvârșească o eroare de drept, că „cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate” este „independent de cunoștințele lingvistice ale unui candidat”. Rezultă de asemenea că nu și-a încălcat obligația de motivare atunci când nu a examinat limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană, care figurează în anunțurile de concurs în litigiu, din perspectiva obiectivului de a recruta funcționari care au cel mai înalt nivel de competență, eficiență și integritate, în sensul articolului 27 primul paragraf din Statutul funcționarilor.
- 84 În consecință, primul aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe o definiție eronată a intensității controlului jurisdicțional aplicabil și pe o interpretare eronată a orientărilor generale privind utilizarea limbilor

– Argumentația părților

- 85 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a efectuat, la punctele 107-117 din hotărârea atacată, controlul de legalitate a anunțurilor de concurs în litigiu, încălcând larga putere de apreciere de care dispune EPSO pentru a determina criteriile privind capacitatea lingvistică pretinse candidaților. În timp ce Curtea ar fi impus, la punctul 90 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), adoptarea unor criterii „clare, obiective și previzibile” de natură să justifice în mod obiectiv limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană, Tribunalul ar fi impus în mod eronat ca EPSO să furnizeze o motivare detaliată, însoțită de „precizări concrete” cu privire la motivele limitării acestei alegeri. Indiferent de situație, motivarea detaliată care figurează în orientările generale privind utilizarea limbilor și în anunțurile de concurs în litigiu ar conține astfel de criterii.
- 86 Republica Italiană contestă aceste argumente.

– Aprecierea Curții

- 87 La punctele 107-109 din hotărârea atacată, Tribunalul a subliniat că, în pofida puterii de apreciere largi de care dispun instituțiile Uniunii „cu privire la crearea unui post de funcționar sau de agent, cu privire la alegerea funcționarului sau a agentului pentru ocuparea postului creat și cu privire la natura raportului de muncă pe care îl au cu un agent”, instituțiile amintite trebuie să asigure respectarea dispozițiilor pertinente, inclusiv a articolului 1d din Statutul funcționarilor. Tribunalul a mai precizat că este de competența instanței Uniunii să verifice, dacă este cazul, că eventuale cerințe privind cunoștințele lingvistice specifice ale candidaților la un concurs sunt justificate în mod obiectiv și proporționale din perspectiva nevoilor reale ale serviciului.

- 88 În această privință, trebuie amintit în primul rând că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, instituțiile Uniunii trebuie să dispună de o putere de apreciere largă în organizarea serviciilor lor și în special în determinarea criteriilor privind capacitatea impuse de posturile care trebuie ocupate și, în funcție de aceste criterii și în interesul serviciului, a condițiilor și a modalităților de organizare a concursului (a se vedea Hotărârea din 16 octombrie 1975, Deboeck/Comisia, 90/74, EU:C:1975:128, punctul 29, Hotărârea din 9 februarie 1984, Fabius/Comisia, 39/83, EU:C:1984:52, punctul 7, și Hotărârea din 9 octombrie 2008, Chetcuti/Comisia, C-16/07 P, EU:C:2008:549, punctul 76). Astfel, instituțiile, la fel ca EPSO, în cazul în care acesta din urmă exercită competențe care îi sunt conferite de instituțiile respective, trebuie să poată stabili, în funcție de nevoile lor, capacitățile pe care trebuie să le pretindă candidaților participanți la concursuri pentru a-și organiza serviciile în mod util și rezonabil.
- 89 Totuși, astfel cum s-a amintit la punctul 66 din prezenta hotărâre, instituțiile trebuie să asigure, în aplicarea Statutului funcționarilor, respectarea articolului 1d din acesta, care interzice orice discriminare bazată pe limbă. Dacă alineatul (6) al articolului menționat prevede, desigur, că sunt posibile anumite limitări ale acestei interdicții, aceasta este cu condiția ca ele să fie „justificat[e] în mod obiectiv și rezonabil” și să răspundă „unor obiective legitime de interes general în cadrul politicii privind personalul”.
- 90 Astfel, puterea de apreciere largă de care dispun instituțiile Uniunii în ceea ce privește organizarea serviciilor lor, la fel ca EPSO în condițiile menționate la punctul 88 din prezenta hotărâre, este delimitată în mod imperativ de articolul 1d din Statutul funcționarilor, astfel încât diferențele de tratament pe motive de limbă care rezultă dintr-o limitare a regimului lingvistic al unui concurs la un număr restrâns de limbi oficiale nu pot fi permise decât dacă o astfel de limitare este justificată în mod obiectiv și proporțională cu nevoile reale ale serviciului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia, C-566/10 P, EU:C:2012:752, punctul 88). În aceste condiții, Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 107 din hotărârea atacată, că puterea de apreciere a EPSO nu îl poate scuti de obligația de a respecta printre altele articolul 1d din Statutul funcționarilor.
- 91 În ceea ce privește, în al doilea rând, controlul jurisdicțional pe care Tribunalul este chemat să îl exercite asupra unei diferențe de tratament bazate pe limbă, precum cea rezultată din limitarea alegerii limbii 2 a concursului la un număr restrâns de limbi oficiale ale Uniunii, trebuie amintit, astfel cum rezultă din jurisprudența citată la punctul precedent, că, în principiu, o astfel de limitare se poate justifica în temeiul interesului serviciului, cu condiția ca acest interes să fie justificat în mod obiectiv, iar nivelul de cunoștințe lingvistice pretins să se dovedească a fi proporțional cu nevoile reale ale serviciului. În plus, rezultă din această jurisprudență că regulile care limitează alegerea limbii 2 a concursului trebuie întemeiate pe criterii „clare, obiective și previzibile” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia, C-566/10 P, EU:C:2012:752, punctele 88 și 90).
- 92 În măsura în care legalitatea unei limitări a alegerii limbii 2 a concursului depinde astfel, conform articolului 1d din Statutul funcționarilor, de caracterul justificat și proporțional al acesteia, iar, potrivit jurisprudenței Curții, acest caracter trebuie evidențiat prin criterii clare, obiective și previzibile, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctele 108 și 109 din hotărârea atacată, că instanțele Uniunii sunt competente să controleze dacă limitarea alegerii limbii 2 a concursului este justificată în mod obiectiv și proporțională cu nevoile reale ale serviciului.
- 93 Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia Tribunalul ar fi pretins în mod eronat, în special la punctul 113 din hotărârea atacată, „precizări concrete” pentru a completa motivarea anunțurilor de concurs în litigiu cu privire la limitarea alegerii limbii 2 a concursului, trebuie să se sublinieze că revine instituției care a creat o diferență de tratament bazată pe limbă sarcina de a face dovada faptului că aceasta este de natură să răspundă unor nevoi reale privind atribuțiile pe care persoanele recrutate vor trebui să le îndeplinească. În plus, orice condiție referitoare la cunoștințe lingvistice specifice trebuie să fie proporțională cu acest interes și să fie întemeiată pe criterii clare,

obiective și previzibile care permit candidaților să înțeleagă motivele acestei condiții și instanțelor Uniunii să controleze legalitatea acesteia (a se vedea hotărârea pronunțată astăzi, Spania/Parlamentul, C-377/16, punctul 69).

- 94 Așadar, pentru ca Tribunalul să poată verifica dacă normele care reglementează concursurile în cauză sunt conforme cu articolul 1d din Statutul funcționarilor, îi revenea sarcina de a efectua o examinare *in concreto* a acestor norme și a circumstanțelor speciale în cauză. Astfel, numai o asemenea examinare ar putea să permită să se determine cunoștințele lingvistice care pot fi pretinse în mod obiectiv în interesul serviciului de către instituții în cazul anumitor atribuții și, prin urmare, dacă limitarea alegerii limbilor care pot fi utilizate pentru participarea la aceste concursuri este justificată în mod obiectiv și proporțională cu nevoile reale ale serviciului.
- 95 În aceste condiții, Tribunalul a examinat în mod întemeiat, în special la punctul 113 din hotărârea atacată, aspectul dacă anunțurile de concurs în litigiu, dispozițiile generale aplicabile concursurilor generale sau elementele de probă furnizate de Comisie conțin „precizări concrete” care permit să se stabilească în mod obiectiv existența unui interes al serviciului susceptibil să justifice, în speță, limitarea alegerii limbii 2 a concursului.
- 96 În al treilea rând, în măsura în care Comisia susține că motivarea detaliată care figurează în orientările generale privind utilizarea limbilor și în anunțurile de concurs în litigiu conține în orice caz „în mod evident” criterii clare, obiective și previzibile care justifică limitarea alegerii limbii 2 a concursului la engleză, la franceză și la germană, trebuie să se sublinieze, pe de o parte, că un astfel de argument nu este justificat, astfel încât nu poate fi admis.
- 97 Pe de altă parte, în măsura în care, printr-un astfel de argument, Comisia ar intenționa să repună în discuție analiza efectuată de Tribunal, la punctele 110-117 din hotărârea atacată, cu privire la conținutul dispozițiilor generale aplicabile concursurilor generale, inclusiv al orientărilor generale privind utilizarea limbilor, la anunțurile de concurs în litigiu, precum și la înscrisurile Comisiei depuse în fața sa, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, din articolul 256 TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că recursul se limitează la chestiuni de drept. Tribunalul este, așadar, singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente. Aprecierea acestor fapte nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (a se vedea în special Hotărârea din 8 noiembrie 2016, BSH/EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, punctul 50). Or, Comisia nu a invocat o astfel de denaturare.
- 98 Având în vedere ceea ce precedă, al doilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe erori de drept săvârșite de Tribunal în exercitarea controlului său jurisdicțional

– Argumentația părților

- 99 Comisia susține că Tribunalul a depășit limitele controlului său jurisdicțional și a substituit prin propria apreciere pe cea a administrației la punctele 120-144 din hotărârea atacată și în special la punctele 129-131, 139, 140, 142 și 146 din aceasta. În opinia sa, Tribunalul ar fi trebuit să se limiteze la stabilirea caracterului arbitrar sau vădit inadecvat al aprecierilor EPSO privind limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană, având în vedere că definirea politicii privind personalul și a criteriilor privind capacitatea candidaților la un concurs presupune evaluări complexe care pot face obiectul doar al unui control jurisdicțional limitat la căutarea unor eventuale erori vădite de apreciere.

100 Republica Italiană contestă aceste argumente.

– *Aprecierea Curții*

- 101 La punctele 118-146 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins în mod succesiv argumentele Comisiei care constau în a susține, în primul rând, că cele trei limbi la care a fost limitată alegerea limbii 2 a concursului în anunțurile de concurs în litigiu constituie principalele limbi ale deliberărilor instituțiilor Uniunii, în al doilea rând, că aproape toate traducerile Comisiei sunt efectuate în aceste trei limbi, în al treilea rând, că aceste limbi sunt limbile cele mai vorbite de funcționarii și de agenții Comisiei și, în al patrulea rând, că aceste limbi sunt limbile care sunt studiate și vorbite cu precădere ca limbi străine în statele membre ale Uniunii.
- 102 În măsura în care Comisia susține că Tribunalul a substituit în mod greșit prin propria apreciere pe cea a EPSO, trebuie amintit, astfel cum s-a subliniat la punctele 89 și 90 din prezenta hotărâre, că, atunci când EPSO stabilește cerințele lingvistice ale unui concurs, puterea sa de apreciere este, asemenea celei a instituțiilor care îi încredințează atribuții, delimitată de cerințele prevăzute la articolul 1d din Statutul funcționarilor, potrivit cărora orice diferență de tratament bazată pe limbă trebuie să fie justificată în mod obiectiv și proporțională cu nevoile reale ale serviciului.
- 103 Desigur, din principiile amintite la punctul 88 din prezenta hotărâre rezultă că Tribunalul nu poate substitui prin aprecierea sa pe cea a EPSO în ceea ce privește definirea politicii privind personalul și a criteriilor privind capacitatea care trebuie pretinse în interesul serviciului de la candidații la un concurs. Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat la punctele 91-94 din prezenta hotărâre, nu este mai puțin adevărat că Tribunalul are sarcina de a exercita un control atât de drept, cât și de fapt asupra alegerilor efectuate de EPSO în acest domeniu pentru a se asigura că orice diferență de tratament bazată pe limbă între candidații la un concurs este, conform articolului 1d din Statutul funcționarilor, justificată în mod obiectiv și proporțională cu nevoile reale ale serviciului și că aceste cerințe sunt întemeiate pe criterii clare, obiective și previzibile.
- 104 Astfel, după cum a statuat Curtea, chiar în cazul unor aprecieri complexe, instanța Uniunii trebuie să verifice nu numai exactitatea materială a elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența acestora, ci și să controleze dacă aceste elemente constituie ansamblul datelor pertinente care trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă ele sunt de natură să susțină concluziile deduse (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 februarie 2005, Comisia/Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punctul 39, Hotărârea din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punctul 54, precum și Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Otis și alții, C-199/11, EU:C:2012:684 punctul 59).
- 105 Pentru a examina dacă Tribunalul a substituit prin propria apreciere pe cea a EPSO în hotărârea atacată și a depășit astfel limitele controlului său jurisdicțional, trebuie să se examineze, în primul rând, punctele 120-126, 132-138 și 141-144 din hotărârea atacată, care conțin motivele enunțate de Tribunal cu titlu principal.
- 106 Prin motivele care figurează la punctele 120-122 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins mai întâi afirmația Comisiei potrivit căreia engleza, franceza și germana sunt limbile principale ale deliberărilor instituțiilor Uniunii, pentru motivul că aceasta este „vagă și generală”. În această privință, el a considerat printre altele că această afirmație nu este confirmată nici de regimul lingvistic al Curții de Justiție a Uniunii Europene, nici de cel al Parlamentului European. Tribunalul a adăugat în esență că, presupunând chiar că afirmația respectivă ar fi exactă, nu se poate prezuma fără alte explicații că un funcționar proaspăt recrutat și care nu stăpânește niciuna dintre limbile de deliberare nu ar fi capabil să fie operațional imediat. În continuare, la punctele 123-126 din această hotărâre, Tribunalul a combătut relevanța statisticilor invocate de Comisie referitoare la documentele traduse de Direcția Generală Traduceri a acestei instituții, considerând în special că acestea nu permit susținerea

concluziei potrivit căreia aceste trei limbi ar fi limbile cele mai utilizate în ansamblul instituțiilor. De asemenea, la punctele 132-136 din hotărârea menționată, Tribunalul a respins concluziile deduse de Comisie dintr-un tabel întocmit de aceasta, care preciza limbile indicate cu precădere de funcționarii săi și de agenții săi ca limbi principale. Tribunalul a apreciat, pe de o parte, că acest tabel nu privește decât personalul Comisiei și, pe de altă parte, că această informație referitoare la limba principală a funcționarilor și a agenților acestei instituții nu permite în orice caz să se stabilească proporția limbilor vorbite de aceștia, din moment ce aceștia din urmă trebuie să cunoască la un nivel satisfăcător cel puțin o altă limbă, astfel cum impune articolul 28 litera (f) din Statutul funcționarilor. În sfârșit, la punctele 141-144 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins statisticile invocate de Comisie potrivit cărora engleza, franceza și germana sunt limbile cele străine cele mai studiate și vorbite în Uniunea Europeană, pentru motivul că nu se poate prezuma că aceste statistici reflectă cunoștințele lingvistice ale funcționarilor Uniunii și că, în orice caz, această împrejurare nu ar fi putut fi pertinentă decât dacă Comisia ar fi demonstrat că limitarea în discuție răspunde interesului serviciului, situație care nu se regăsește în speță.

- 107 Trebuie să se constate că, în cuprinsul acestor puncte, Tribunalul a criticat împrejurarea că elementele de fapt prezentate de Comisie în sprijinul argumentelor sale nu permit susținerea concluziilor deduse din acestea. În aceste condiții, Tribunalul s-a limitat să evalueze relevanța și coerența justificărilor și a probelor prezentate de această instituție. Așadar, nu i se poate reproșa că a substituit în acest context prin aprecierea sa pe cea a EPSO.
- 108 În plus, în măsura în care Comisia reproșează în esență Tribunalului că nu s-a limitat la un control al erorii vădite a aprecierilor realizate de EPSO, trebuie să se adauge că, având în vedere punctele 89, 90 și 102 din prezenta hotărâre, nimic nu justifică o asemenea limitare cu privire la controlul temeiniciei motivelor invocate de EPSO pentru a justifica limitarea alegerii limbii 2 a concursului.
- 109 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentele Comisiei prin care urmărește să se constate că, la punctele 127-131, 139 și 140 din hotărârea atacată, Tribunalul a depășit limitele controlului său jurisdicțional, atunci când a considerat că, în orice caz, limitarea alegerii limbii 2 a concursului la limbile engleză, franceză și germană nu se poate justifica pentru motivul că datele furnizate de Comisie ar demonstra în special diferența considerabilă dintre utilizarea limbii engleze față de limbile franceză și mai ales germană, argumentele respective sunt îndreptate împotriva unor puncte din hotărârea atacată care privesc motive neesențiale.
- 110 În aceste condiții, presupunând chiar că Tribunalul ar fi depășit limitele controlului său jurisdicțional în aprecierea efectuată la punctele menționate, o astfel de împrejurare nu poate, în orice caz, să determine, conform jurisprudenței amintite la punctele 57 și 61 din prezenta hotărâre, anularea hotărârii atacate. În consecință, argumentele menționate la punctul 109 din prezenta hotărâre sunt inoperante.
- 111 Prin urmare, al treilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inoperant.
- 112 Având în vedere cele de mai sus, al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inoperant.

Cu privire la al patrulea motiv, privind limitarea alegerii limbii de comunicare dintre candidați și EPSO la limbile engleză, franceză și germană

Argumentația părților

- 113 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept întrucât, la punctele 183-185 din hotărârea atacată, s-a întemeiat pe o interpretare extensivă a punctelor 68 și 69 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), pentru a constata că Regulamentul nr. 1/58 este pe deplin aplicabil comunicărilor dintre candidații la concursuri și EPSO. Potrivit Comisiei, punctele menționate din această din urmă hotărâre se referă numai la obligația de publicare a anunțurilor de concurs în toate limbile oficiale ale Uniunii. Deși Curtea a constatat că candidații la un concurs nu sunt „exclu[și] în totalitate” din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1/58, ea ar fi considerat totuși că aceștia fac obiectul Statutului funcționarilor. Prin urmare, Tribunalul ar fi trebuit să admită că articolul 1d din Statutul funcționarilor permite eventual limitarea limbilor de comunicare care pot fi utilizate în cadrul unui concurs.
- 114 Republica Italiană contestă aceste argumente.

Aprecierea Curții

- 115 După ce a amintit la punctul 183 din hotărârea atacată că, în trecut, a statuat că Regulamentul nr. 1/58 nu este aplicabil în raporturile dintre, pe de o parte, instituțiile Uniunii și, pe de altă parte, funcționarii și agenții acestora, cu care trebuie asimilați candidații la astfel de posturi, Tribunalul și-a continuat raționamentul în termenii următori:

„184 Totuși, în urma Hotărârii din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), aceste afirmații nu ar mai putea fi considerate valabile. Astfel, Curtea a decis că, în lipsa unor norme administrative speciale aplicabile funcționarilor și agenților și în lipsa unor dispoziții în această privință în regulamentele interne ale instituțiilor vizate, niciun text nu permite să se conchidă că relațiile dintre aceste instituții și funcționarii și agenții lor sunt excluse în totalitate din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1/58. *A fortiori*, aceeași situație se regăsește, potrivit Curții, în ceea ce privește relațiile dintre instituții și candidații din cadrul unui concurs extern care nu sunt, în principiu, nici funcționari, nici agenți (Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia, C-566/10 P, EU:C:2012:752, punctele 68 și 69).

185 Trebuie respins, în această privință, argumentul Comisiei [...] referitor la lipsa de relevanță a acestei părți din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), în ceea ce privește legalitatea limitării limbilor de comunicare dintre candidați și EPSO. Astfel, în această parte a hotărârii, Curtea a examinat aplicabilitatea Regulamentului nr. 1/58 candidaților la un concurs și a concluzionat că le era aplicabil. Această concluzie este pertinentă și în privința problemei ridicate prin al șaselea motiv invocat de Republica Italiană [privind legalitatea limitării limbilor care pot fi utilizate în comunicarea dintre candidați și EPSO].”

- 116 Apreciind că Regulamentul nr. 1/58 se aplica în privința comunicărilor dintre candidați și EPSO, Tribunalul a considerat, la punctul 188 din hotărârea atacată, că anunțurile de concurs în litigiu încălcă regulamentul menționat, întrucât prevedeau obligația candidaților de a comunica cu EPSO într-o limbă aleasă de aceștia dintre limbile engleză, franceză și germană.
- 117 Trebuie amintit, în măsura în care prezentul motiv este întemeiat pe o interpretare eronată de către Tribunal a Hotărârii din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), că raționamentul urmat de Curte în acea hotărâre conținea două părți. Astfel, pe de o parte, punctele 62-78 din hotărârea menționată se refereau la aprecierea motivelor Republicii Italiene privind lipsa publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a anunțurilor de concurs în cauză în toate limbile

oficiale ale Uniunii. Pe de altă parte, la punctele 79-98 din această hotărâre, Curtea s-a pronunțat cu privire la motivele întemeiate pe faptul că aceste anunțuri de concurs impuneau alegerea limbii engleze, franceze sau germane ca limba 2 a concursului, limba de comunicare dintre candidați și EPSO, precum și limba care trebuie utilizată pentru examenele concursurilor.

- 118 Desigur, la punctele 68 și 69 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), Curtea a considerat că, în lipsa unor norme administrative speciale aplicabile funcționarilor și agenților și în lipsa unor dispoziții în această privință în regulamentele de procedură ale instituțiilor vizate de anunțurile de concurs în litigiu, niciun text nu permite să se conchidă că relațiile dintre aceste instituții și funcționarii și agenții lor sunt excluse în totalitate din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1/58. Ea a dedus că această concluzie trebuia să se aplice *a fortiori* în relațiile dintre instituții și candidații la un concurs extern.
- 119 Trebuie să se sublinieze totuși, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 62-78 din hotărârea menționată, că această precizare referitoare la domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1/58 în ceea ce privește relațiile dintre instituții și candidații la concurs a fost formulată de Curte nu în legătură cu limbile de comunicare dintre EPSO și candidați, ci în legătură cu limbile de publicare a anunțurilor de concurs. Astfel, Curtea a statuat în special la punctul 71 din această hotărâre că anunțurile de concurs contestate în această cauză ar fi trebuit să fie publicate integral în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în toate limbile oficiale ale Uniunii, conform articolului 1 alineatul (2) din anexa III la Statutul funcționarilor coroborat cu articolul 5 din Regulamentul nr. 1/58.
- 120 În schimb, în partea din motivarea sa consacrată aprecierii legalității alegerii limbii 2 a concursului la engleză, la franceză și la germană și în special a condiției potrivit căreia aceste trei limbi sunt singurele limbi de comunicare admise prin anunțurile de concurs în cauză, Curtea a statuat, la punctul 88 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), că, în cadrul procedurilor de selecție a personalului Uniunii, pot fi autorizate diferențe de tratament în ceea ce privește regimul lingvistic al concursurilor, în temeiul articolului 1d alineatul (6) din Statutul funcționarilor, în cazul în care ele sunt justificate în mod obiectiv și rezonabil de un obiectiv legitim de interes general în cadrul politicii privind personalul. Rezultă astfel din cuprinsul acestui punct că, în cadrul procedurilor de selecție a personalului Uniunii, instituțiilor nu li se pot impune obligații care să depășească cerințele prevăzute la articolul 1d din Statutul funcționarilor.
- 121 În aceste condiții, astfel cum a considerat domnul avocat general la punctul 124 din concluzii, având în vedere că Curtea s-a pronunțat cu privire la problema limbilor impuse pentru comunicările dintre candidații la concursuri și EPSO numai la punctele 79-98 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Italia/Comisia (C-566/10 P, EU:C:2012:752), Tribunalul nu putea să deducă în mod valabil din cuprinsul punctelor 68 și 69 din hotărârea menționată, la punctele 184 și 185 din hotărârea atacată, că Curtea a statuat că limbile care pot fi utilizate în aceste comunicări sunt determinate în temeiul articolului 2 din Regulamentul nr. 1/58.
- 122 În consecință, raționamentul urmat de Tribunal la punctele 184-188 din hotărârea atacată pentru a afirma, judecând prin analogie, că Regulamentul nr. 1/58 reglementează, asemenea celor reținute de Curte în contextul publicării anunțurilor de concurs, orice limitare a limbilor oficiale impuse pentru comunicările dintre EPSO și candidații la concursuri este eronat.
- 123 Cu toate acestea, trebuie arătat că, la punctele 204-211 din hotărârea atacată, Tribunalul a adăugat în esență că, în orice caz, motivele invocate pentru a justifica alegerea limbilor de comunicare nu sunt susceptibile să justifice, în sensul articolului 1d alineatele (1) și (6) din Statutul funcționarilor, limitarea alegerii limbilor de comunicare cu EPSO.
- 124 În această privință, deși nu este exclus ca interesul serviciului să poată justifica limitarea alegerii limbii 2 a concursului la un număr restrâns de limbi oficiale a căror cunoaștere este cea mai răspândită în Uniune (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 septembrie 2003, Kik/OAPI, C-361/01 P,

EU:C:2003:434, punctul 94), chiar în cadrul concursurilor de natură generală, precum cel vizat prin „Anunțul de concurs general – EPSO/AD/276/14 – Administratori (AD 5)”, totuși o asemenea limitare trebuie, având în vedere cerințele amintite la punctele 92 și 93 din prezenta hotărâre, să fie întemeiată în mod imperativ pe elemente verificabile în mod obiectiv, atât de candidații la concurs, cât și de instanțele Uniunii, de natură să justifice cunoștințele lingvistice pretinse, care trebuie să fie proporționale cu nevoile reale ale serviciului.

- 125 Or, din moment ce anunțurile de concurs nu prevăd astfel de elemente care să permită să se constate motivele care justifică limitarea alegerii limbii de comunicare dintre candidați și EPSO la una dintre cele trei limbi alese ca limba 2 a concursului, aceste anunțuri au fost adoptate cu încălcarea articolului 1d alineatele (1) și (6) din Statutul funcționarilor. Prin urmare, Tribunalul trebuia în orice caz să admită acțiunea formulată de Republica Italiană în măsura în care viza această limitare.
- 126 În aceste condiții, eroarea de drept, expusă la punctul 122 din prezenta hotărâre, de care este afectată hotărârea atacată nu este de natură să o invalideze.
- 127 Prin urmare, se impune respingerea celui de al patrulea motiv de recurs și, având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, respingerea recursului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 128 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 129 Întrucât Republica Italiană a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.
- 130 Articolul 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, de asemenea aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, prevede că statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Conform acestei dispoziții, este necesar să se dispună că Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Republica Italiană.**
- 3) Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături